

‘Noch de moraliteit, noch de allegorie is de kern van de vrijmetselarij.
Maar zowel de moraliteit als de allegorie zijn essentieel om tot haar kern te komen.’

In 2017 vierden wij het 300-jarig bestaan van de oudste vrijmetselaarsorde in de wereld, de Engelse United Grand Lodge of England. De Nederlandse Orde van Vrijmetselaren is daar in 1756 uit voortgekomen.

De Edelmoedigheid is een van de oudste verenigingen in Nederland en bestaat reeds sinds 1776. Na 3 eeuwen heeft de optimistische levenshouding van de vrijmetselaar, waarbij de individuele mens centraal staat, nog niets aan waarde ingeboet.

De gedachte dat mensen gelijkwaardig zijn, broeders van elkaar, en begiftigd met onvervreembare rechten, is nog steeds actueel. Er zijn vele wortels, zoals in Schotland en Frankrijk, maar Engeland is de bakermat van de vrijmetselarij. Daar bloeit in de 17e eeuw de Royal Society, een genootschap van vooruitstrevende wetenschappers, onder wie veel vrijmetselaren. In 1666 woedt in het grotendeels houten Londen een enorme brand, die 80% van de stad in as legt. Voor de wederopbouw in steen komen vanuit heel Europa bouwlieden en architecten naar Londen. Op Sint- Jans dag, 24 juni 1717, wordt in Londen door vier loges de eerste overkoepelende Grootloge opgericht. De vrijmetselarij zorgt in de achttiende eeuw voor een doorbraak door het opkomende verlangen naar vrijheid van doctrines.

Concreet laten de vrijmetselaarsloges zien dat mensen van verschillende sociale klassen, met verschillende godsdienstige of humanistische opvattingen, uit verschillende landen met elkaar kunnen samenleven en elkaar bijstand verlenen en respecteren. Uniek voor die tijd is de democratische verenigingsstructuur met een gekozen voorzitter, die verantwoording moest afleggen aan allen. Wat een verademing na een eeuw van godsdienstoorlogen en intolerantie.

De vrijmetselarij is ook een levenshouding voor deze tijd. Vrijmetselarij is geen godsdienst, geen ideologie of levensbeschouwing. En zeker geen sekte of geheim genootschap. De Orde van Vrijmetselaren is een democratische vereniging, waarvan de leden streven naar verdieping van inzicht op geestelijk en filosofisch gebied. In dat streven staat de Orde natuurlijk niet alleen. Maar de vrijmetselarij onderscheidt zich van andere organisaties op dat terrein door haar bijzondere methode van werken. Zij maakt daarbij gebruik van symbolen en rituelen, die op zinnebeeldige wijze de levensloop van de mens uitbeelden.

De vrijmetselarij laat zien dat een leven met diepgang, met religieus besef mogelijk is, zonder van kerkelijke dogma's en overheden afhankelijk te zijn. Het is hierin ook gelegen dat er zoveel misverstanden bestaan rondom de vrijmetselarij.

